

Tonči Bavčević
Josip Babin
Lidija Vlahović

SKUPNI METODIČKI ORGANIZACIJSKI OBLICI RADA KAO ZNAČAJAN ČIMBENIK RAZVOJA NEKIH ANTROPOLOŠKIH OBILJEŽJA KOD UČENICA NAJMLAĐE ŠKOLSKE DOBI

1. UVOD

Uvođenje skupnih metodičkih organizacijskih oblika rada u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture potrebno je već u najranijoj školskoj dobi. Dobro izbran i pravilno primijenjen može se smatrati svaki onaj metodički organizacijski oblik rada koji pridonosi ne samo intezifikaciji i optimalizaciji rada nego i individualizaciji rada, a na taj način i humanizaciji tjelesnog vježbanja (Findak, 1992, 1999).

Cilj ovoga rada je objasniti moguće razlike antropometrijskih karakteristika te motoričkih i funkcionalnih sposobnosti između dviju skupina učenica, s obzirom na metodičke organizacijske oblike rada korištene u nastavi tijekom jedne školske godine.

2. METODE RADA

Uzorak od 114 ispitanika, dobiven iz populacije učenica prvih razreda osnovnih škola u Splitu, podijeljen je na dva subuzorka koji tvore eksperimentalnu i kontrolnu skupinu. U njihovoj su nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, sudjelovali studenti Visoke učiteljske škole u Splitu, u sklopu javnih i individualnih predavanja iz predmeta metodika tjelesne i zdravstvene kulture, s ukupno 80 sati godišnje. Eksperimentalnu skupinu činilo je 56 učenica koje su pohađale nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, u čijem su fondu bili skupni metodički organizacijski oblici rada, u sklopu nastave koju su izvodili studenti (paralelno odjelski, paralelno izmjenični, izmjenično odjelski te njihove varijacije s dopunskim vježbama) koji su korišteni 80 sati od ukupno 105 sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture u jednoj školskoj godini. Kontrolnu skupinu činilo je 58 učenica u čijoj su nastavi navedene oblike rada studenti koristili 40 sati, dok su u preostalim 40 sati koristili jednostavnije oblike rada.

Učenice su na početku i na kraju školske godine izmjerene s 11 testova koji se koriste u cilju praćenja i vrednovanja u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi: visina tijela (ATV), težina tijela (ATT), opseg podlaktice (AOP), kožni nabor nadlaktice (ANN), taping rukom (MTR), skok udalj s mjesta (MSD), poligon natraške (MPN), podizanje trupa (MPT), pretklon raznožno (MPR), izdržaj u visu zgibom (MIV), trčanje tri minute (F3) (Findak i sur., 1996).

Nad podacima je izračunata aritmetička sredina, te provedena analiza varijance između skupina te između inicijalnih i finalnih stanja.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Tablica 1: Rezultati inicijalnog i finalnog provjeravanja skupina te razina značajnosti analiza varijanci

Varijabla		Aritmetičke sredine				P1	p2	p3	p4
		inicijalno		finalno					
		E	K	E	K				
1.	ATV	127,65	128,06	131,00	130,50	0,69	0,76	0,00	0,01
2.	ATT	27,12	27,53	28,80	28,60	0,89	0,88	0,03	0,03
3.	AOP	16,02	15,88	18,06	16,10	0,57	0,00	0,02	0,06
4.	ANN	12,06	12,57	8,35	12,55	0,79	0,00	0,00	0,32
5.	MTR	15,97	14,12	16,40	14,85	0,28	0,14	0,17	0,46
6.	MSD	112,24	113,06	123,55	115,15	0,46	0,04	0,01	0,18
7.	MPN	36,03	35,21	26,89	32,16	0,39	0,02	0,00	0,04
8.	MPT	18,01	17,21	27,75	19,20	0,47	0,00	0,00	0,05
9.	MPR	37,65	38,12	49,40	40,80	0,62	0,01	0,01	0,04
10.	MIV	9,69	10,12	20,00	10,50	0,54	0,00	0,00	0,04
11.	F3	411,23	398,66	503,50	415,00	0,12	0,00	0,00	0,05

E – eksperimentalna skupina; **K** – kontrolna skupina;

p1 – razina značajnosti razlika između inicijalnih stanja eksperimentalne i kontrolne skupine;

p2 – razina značajnosti razlika između finalnih stanja eksperimentalne i kontrolne skupine;

p3 – razina značajnosti razlika između inicijalnih i finalnih stanja eksperimentalne skupine;

p4 – razina značajnosti razlika između inicijalnih i finalnih stanja kontrolne skupine.

Analizom varijance između kontrolne i eksperimentalne skupine te između pojedinih skupina u inicijalnom i finalnom provjeravanju (tablica 1), došlo se do slijedećih zaključaka:

Antropometrijska obilježja: Analiza varijance mjere tjelesne visine (ATV) ne pokazuje statistički značajnu razliku između kontrolne i eksperimentalne skupine ni kod inicijalnog ni kod finalnog stanja. Obje skupine postigle su statistički značajan pomak između finalnog i inicijalnog mjerenja.

Mjera tjelesne težine (ATT) nije se pokazala značajnom za razlikovanje dviju skupina ispitanica ni u inicijalnom ni u finalnom provjeravanju. Obje su skupine ostvarile statistički značajnu promjenu između dvije točke mjerenja.

Mjera opseg podlaktice (AOP) analizom varijance nije se pokazala značajnom za razlikovanje dviju skupina kod inicijalnog stanja, dok su razlike kod finalnog stanja statistički značajne. Eksperimentalna skupina ostvarila je između inicijalnog i finalnog provjeravanja statistički značajan napredak, dok kod kontrolne skupine pomak nije značajan.

Analiza varijance nije pokazala značajnu razliku između skupina u varijabli kožni nabor nadlaktice (ANN) u inicijalnom provjeravanju, dok je ta razlika kod finalnog provjeravanja statistički značajna. Eksperimentalna skupina ostvarila je statistički značajan pomak između inicijalnog i finalnog provjeravanja, što nije slučaj s kontrolnom skupinom.

Motoričke sposobnosti: Mjera taping rukom (MTR) nije se pokazala statistički značajnom za razlikovanje dviju skupina ni kod inicijalnog ni kod finalnog provjeravanja. Ni eksperimentalna ni kontrolna skupina nije ostvarila značajan pomak u ovoj varijabli između inicijalnog i finalnog provjeravanja.

Analiza varijance rezultata mjere skok udalj s mjesta (MSD) ne pokazuje statistički značajnu razliku između skupina u inicijalnom provjeravanju, dok je kod finalnog ta razlika značajna. Eksperimentalna skupina postigla je od inicijalnog do finalnog provjeravanja značajan napredak, što nije slučaj s kontrolnom skupinom.

Mjera poligon natraške (MPN) nije se pokazala statistički značajnom za razlikovanje dviju skupina kod inicijalnog provjeravanja, dok je navedena varijabla statistički značajna za razlikovanje skupina kod finalnog provjeravanja. Obje skupine postigle su značajan napredak u ovoj varijabli između inicijalnog i finalnog provjeravanja.

Analiza varijance nije pokazala statističku značajnost varijable podizanje trupa (MPT) za razlikovanje dviju skupina kod inicijalnog provjeravanja, dok je kod finalnog provjeravanja njena vrijednost u razlikovanju skupina statistički značajna. Obje skupine postigle su statistički značajan pomak od inicijalnog do finalnog provjeravanja.

Mjera pretklon raznožno (MPR) nije se pokazala statistički značajnom za razlikovanje dviju skupina kod inicijalnog provjeravanja, za razliku od finalnog provjeravanja gdje je njena vrijednost u diferenciranju grupa značajna. Analiza varijance pokazala je statistički značajnu razliku kod obje skupine između inicijalnog i finalnog provjeravanja.

Analiza varijance nije pokazala značajnost mjere izdržaj u visu (MIV) za razlikovanje dviju skupina kod inicijalnog provjeravanja, dok je kod finalnog ta razlika statistički značajna. Obje skupine postigle su između inicijalnog i finalnog provjeravanja statistički značajan napredak.

Funkcionalne sposobnosti: Analiza varijance testa trčanje 3 minute (F3) nije pokazala statističku značajnost ove varijable u razlikovanju dviju skupina ispitanica kod inicijalnog provjeravanja, dok je kod finalnog provjeravanja njena vrijednost u diferenciranju dviju skupina statistički značajna. Obje skupine postigle su statistički značajan napredak između inicijalnog i finalnog provjeravanja.

Iz dobivenih rezultata vidljivo je kako su skupni metodički organizacijski oblici rada vjerojatno pridonijeli boljoj učinkovitosti nastavnog procesa te uzrokovali izraženije transformacijske promjene.

4. ZAKLJUČAK

Na uzorku od 114 učenica prvih razreda osnovnih škola u Splitu podijeljenih na eksperimentalnu i kontrolnu skupinu provedena su dva različita načina izvođenja nastave tjelesne i zdravstvena kulture s obzirom na primjenu metodičkih organizacijskih oblika rada. Istraživanje je ukazalo na neprijepornu učinkovitost skupnih metodičkih organizacijskih oblika rada u cilju intezifikacije tjelesnog vježbanja a time i optimalizacije transformacijskih procesa kod učenica najmlađe školske dobi. Znači, nastavom tjelesne i zdravstvene kulture, u skupnim oblicima rada postignuti su bolji rezultati, što su pokazale razlike u području antropometrijskih karakteristika te motoričkih i funkcionalnih sposobnosti. Stoga uvođenje skupnih metodičkih organizacijskih oblika rada u nastavu već u prvim razredima osnovne škole predstavlja bitan čimbenik poboljšanja nastavnog procesa rezultata rada. To ukazuje na potrebu da učitelji u radu s najmlađom školskom dobi posvete posebnu pozornost pravilnom izboru i interpretaciji metodičkih organizacijskih oblika rada.

5. LITERATURA

1. Findak, V. (1999). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture. Priručnik za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture. Školska knjiga, Zagreb.
2. Findak, V. (1992). Metodički organizacijski oblici rada u edukaciji, sportu i sportskoj rekreaciji. Mentorex, Zagreb.
3. Findak, V., D. Metikoš, M. Mraković, B. Neljak (1996). Primijenjena kineziologija u školstvu - NORME. Hrvatski pedagoško-književni zbor, Zagreb.